

UZASADNIENIE

Decyzją nr (...) z dnia 13 stycznia 2022 roku, Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł. stwierdził, iż z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej (...) J. M., z tytułu bycia współnikiem (...) sp. z o.o. oraz z tytułu bycia (...) sp. z o.o. sp.k.:

1. Miesięczna podstawa wymiaru składek J. M. z wyżej wymienionych tytułów wynosi:

- na ubezpieczenia społeczne i Fundusz Pracy:

- (...) – 2.433,00 zł;
- 01-12/2017 – 2.557,80 zł;
- 01-12/2018 – 2.665,80 zł;

- na ubezpieczenie zdrowotne:

- (...) – 9.631,80 zł;
- 01-12/2017 – 9.909,39 zł;
- 01-12/2018 – 10.664,79 zł;

2. Miesięczna podstawa wymiaru składek z wyżej wymienionych tytułów wynosi:

- na ubezpieczenia społeczne, Fundusz Pracy i Fundusz Solidarnościowy:

- 01-06/2019 – 2.859,00 zł;

- na ubezpieczenie zdrowotne:

- 01-06/2019 – 11.410,68 zł.

Jak podnosił organ rentowy, na podstawie analizy dokumentów zapisanych w Kompleksowym Systemie Informatycznym ZUS stwierdzono, że od 12/2016 do 06/2019 J. M. nie złożył poprawnych dokumentów rozliczeniowych, które uwzględniałyby podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie zdrowotne z tytułu posiadania statusu współnika (...) sp. z o.o. Z Centralnej Informacji Krajowego Rejestru Sądowego (stan na dzień 10 stycznia 2022 roku) wynikało, iż od dnia 1 października 2007 roku do dnia 20 marca 2014 roku wnioskodawca był współnikiem (...) sp. z o.o. posiadającym 200 udziałów o łącznej wartości 200.000,00 zł, od dnia 21 marca 2014 roku do dnia 11 stycznia 2019 roku J. M. był współnikiem (...) sp. z o.o. posiadającym 196 udziałów o łącznej wartości 196.000,00 zł, od dnia 23 stycznia 2019 roku J. M. był współnikiem (...) sp. z o.o. posiadającym 200 udziałów o łącznej wartości 200.000,00 zł.

Organ rentowy wskazywał, iż obowiązek opłacania składki zdrowotnej z tytułu posiadania statusu współnika w (...) sp. z o.o. powstaje z datą uzyskania statusu współnika spółki.

Pomimo posiadania przez J. M. 196 udziałów w (...) sp. z o.o., był on traktowany w świetle ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, jako jednoosobowy współnik sp. z o.o., ponieważ drugi współnik posiadający 2% udziałów miał charakter iluzoryczny.

W ocenie organu rentowego, z perspektywy prawa ubezpieczeń społecznych, (...) sp. z o.o. należało traktować, jako spółkę jednoosobową.

Odnosząc się do okresu spornego tj. od 12/2016 do 06/2019 w zakresie ilości opłacania składek na ubezpieczenie zdrowotne, na podstawie wpisu w Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej oraz Krajowego Rejestru Sądowego stwierdzono, iż składka na ubezpieczenie zdrowotne powinna być odprowadzana przez J. M. odrębnie od każdego rodzaju działalności tj.:

- prowadzenie pozarolniczej działalności gospodarczej (...) J. M., NIP: (...);
- posiadanie statusu wspólnika (...) SERWIS sp. z o.o.;
- posiadanie statusu wspólnika (...) SERWIS sp. z o.o. sp.k..

/decyzja z dnia 13 stycznia 2022 roku – załączone akta rentowe/

W dniu 14 lutego 2022 roku od powyższej decyzji odwołał się J. M., reprezentowany przez profesjonalnego pełnomocnika. Skarżący wniósł o zmianę decyzji poprzez ustalenie, że miesięczna podstawa wymiaru składek J. M. na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne, Fundusz Pracy i Fundusz Solidarnościowy nie podlega powiększeniu o przychody z tytułu bycia wspólnikiem (...) sp. z o.o. z siedzibą w R. i (...) sp. z o.o. sp.k. z siedzibą w R., ewentualnie wniósł o uchylenie decyzji w całości i przekazanie sprawy organowi rentowemu do ponownego rozpoznania, a ponadto o zasądzenie od organu rentowego na rzecz skarżącego zwrotu kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa adwokackiego według norm przepisanych.

Odwołujący wskazywał, iż organ rentowy nie poczynił żadnych ustaleń faktycznych w zakresie wysokości przychodu uzyskanego przez ubezpieczonego J. M. z tytułu bycia wspólnikiem (...) sp. z o.o. oraz (...) sp. z o.o. sp.k. Według skarżącego, organ rentowy nie zawarł w uzasadnieniu decyzji wyjaśnienia przyczyn zaniechania dokonania tychże ustaleń, co prowadziło do wniosku, że organ rentowy uznał tę okoliczność za bezzasadną (co stanowiło o błędnej wykładni prawa materialnego) albo bezzasadnie założył, że takie przychody występowały (co stanowiło o obrazie przepisów postępowania poprzez zaniechanie gromadzenia materiału dowodowego).

/odwołanie – k. 3-7/

W odpowiedzi na odwołanie złożonej w dniu 7 marca 2022 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł., reprezentowany przez profesjonalnego pełnomocnika, wniósł o oddalenie odwołania oraz zasądzenie kosztów postępowania według norm przepisanych podnosząc argumenty, jak w zaskarżonej decyzji.

/odpowiedź na odwołanie – k. 10-10v/

Na rozprawie w dniu 1 sierpnia 2022 roku pełnomocnik wnioskodawcy poparł odwołanie oraz wniósł o zasądzenie kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

/oświadczenie pełnomocnika wnioskodawcy – e – protokół z dnia 1 sierpnia 2022 roku – 00:01:20 i dalej/

Wyrokiem z dnia 8 sierpnia 2022 roku Sąd Okręgowy w Łodzi oddalił odwołanie J. M. i zasądził od niego na rzecz ZUS zwrot kosztów procesu.

Rozpoznając sprawę wskutek apelacji pełnomocnika odwołującego Sąd Apelacyjny w Łodzi wyrokiem z dnia 20 września 2023 roku w sprawie III AUa 1341/22 uchylił zaskarżony wyrok i przekazał sprawę Sądowi Okręgowemu do ponownego rozpoznania.

Sąd Apelacyjny w Łodzi stwierdził, że Sąd I instancji nie rozpoznał istoty sporu a mianowicie nie ustalił czy płatnik osiągał w spornym okresie przychody z tytułu pozostawiania jedynym wspólnikiem (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością i z tytułu pozostawiania wspólnikiem (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością spółki komandytowej, albowiem w świetle zarzutów odwołania zasadniczo poza sporem były przesłanki polegania ubezpieczeniom społecznym z ww. tytułów. Dopiero przeprowadzenie postępowania dowodowego na okoliczności

istotne w sprawie, a następnie poddanie go całościowej ocenie, zgodnej z art. 233 § 1 k.p.c., umożliwi Sądowi Okręgowemu wyjaśnienie, czy żądanie ubezpieczonego w kontekście obowiązujących przepisów ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych oraz przywołanej ustawy o świadczeniach z opieki zdrowotnej jest zasadne.

Sąd Okręgowy w Łodzi rozpoznając ponownie sprawę ustalił następujący stan faktyczny:

J. M. od dnia 26 listopada 2004 roku prowadzi jednoosobową pozarolniczą działalność gospodarczą pod firmą (...) w R.. Działalność gospodarcza J. M. opierała się na wykonywaniu instalacji elektrycznych.

Z tytułu prowadzenia powyższej działalności gospodarczej J. M. podlegał ubezpieczeniom społecznym oraz ubezpieczeniu zdrowotnemu.

/bezsporne, wydruk z (...) załączone akta rentowe/

Miesięczna podstawa wymiaru składek z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej na ubezpieczenia społeczne i Fundusz Pracy wynosiła:

- za grudzień 2016 roku – 2.433,00 zł;
- za okres od stycznia do grudnia 2017 roku – 2.557,80 zł;
- za okres od stycznia do grudnia 2018 roku – 2.665,80 zł.

Miesięczna podstawa wymiaru składek z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej na ubezpieczenia społeczne, Fundusz Pracy i Fundusz Solidarnościowy wynosiła:

- za okres od stycznia do czerwca 2019 roku – 2.859,00 zł.

/bezsporne/

Od dnia 1 października 2007 roku J. M. jest współnikiem (...) sp. z o.o. z siedzibą w R.. W okresie od dnia 1 października 2007 roku do dnia 20 marca 2014 roku wnioskodawca posiadał w wyżej wymienionej spółce 200 udziałów o łącznej wartości 200.000,00 zł, od dnia 21 marca 2014 roku do dnia 22 stycznia 2019 roku 196 udziałów o łącznej wartości 196.000,00 zł, w okresie od dnia 23 stycznia 2019 roku 200 udziałów o łącznej wartości 200.000,00 zł.

W dniu 11 września 2018 roku na podstawie umowy sprzedaży udziałów, J. M. nabył prawo własności 4 udziałów o wartości nominalnej 1.000,00 zł każdy, o łącznej wartości 4.000,00 zł, posiadanych przez P. O. w kapitale zakładowym (...) sp. z o.o. z siedzibą w R..

Od dnia 23 stycznia 2019 roku J. M. był jedynym współnikiem (...) sp. z o.o. z siedzibą w R. i jednocześnie Prezesem Zarządu spółki.

Od dnia 23 stycznia 2019 roku przedmiotem działalności spółki są:

- pozostałe specjalistyczne roboty budowlane, gdzie indziej niesklasyfikowane;
- roboty związane z budową rurociągów przesyłowych i sieci rozdzielczych;
- roboty związane z budową linii telekomunikacyjnych i elektroenergetycznych;
- wykonywanie pozostałych robót budowlanych wykończeniowych;
- wykonywanie wykopów i wierceń geologiczno – inżynierskich;
- wykonywanie pozostałych instalacji budowlanych.

/bezsporne, wyciąg z KRS – załączone akta rentowe, umowa sprzedaży udziałów – załączone akta rentowe/

Od dnia 29 maja 2014 roku J. M. jest również wspólnikiem (...) sp. z o.o. sp.k. z siedzibą w R..

/bezsporne/

Od czerwca 2014 roku wnioskodawca J. M. w dokumentach rozliczeniowych wykazywał podwójną składkę zdrowotną.

/bezsporne, raport rozliczeń – załączone akta rentowe/

Za okres od grudnia 2016 roku do czerwca 2019 roku J. M. w dokumentach rozliczeniowych nie uwzględniał podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie zdrowotne z tytułu posiadania statusu wspólnika (...) sp. z o.o. z siedzibą w R..

/bezsporne/

(...) sp. z o.o. z siedzibą w R. pozostaje w obrocie gospodarczym, nie została wykreślona z rejestru, nie zawiesiła działalności gospodarczej a J. M. posiada całość udziałów w spółce.

/bezsporne/

Wobec zaleceń Sądu Apelacyjnego, Sąd Okręgowy dodatkowo ustalił, że (...)’ spółka z ograniczoną odpowiedzialnością osiągała przychody w latach 2016 i 2018 .

/informacja Naczelnika Urzędu Skarbowego Ł. k.80 akt sprawy w kopercie/

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o dokumenty znajdujące się w aktach organu rentowego, które nie budziły wątpliwości, co do ich wiarygodności, jak również na podstawie okoliczności, które nie były kwestionowane przez żadną ze stron w toku postępowania sądowego.

Sąd Okręgowy w Łodzi zważył, co następuje:

Odwołanie zasługuje na uwzględnienie w części.

W myśl art. 6 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz.U. z 2022 r., poz. 1009, dalej: ustawa systemowa) obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym podlegają, z zastrzeżeniem art. 8 i 9, osoby fizyczne, które na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej są osobami prowadzącymi pozarolniczą działalność oraz osobami z nimi współpracującymi. Obowiązkowo ubezpieczeniu wypadkowemu podlegają osoby podlegające ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym (art. 12 ust. 1 ustawy).

Za osobę prowadzącą pozarolniczą działalność uważa się też wspólnika jednoosobowej spółki z ograniczoną odpowiedzialnością oraz wspólników spółki jawnej, komandytowej lub partnerskiej (art. 8 ust. 6 pkt 4 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych).

Podkreślenia wymaga, iż ubezpieczeniom społecznym z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności podlegają wyłącznie osoby fizyczne (w tym wspólnicy spółek osobowych i wyjątkowo jedyny wspólnik jednoosobowej sp. z o.o.). Osoby prawne (np. sp. z o.o., czy akcyjna) nie podlegają omawianym ubezpieczeniom - mogą występować jednak w roli płatnika. Z kolei wspólnicy spółek z o.o. (poza jednoosobową), czy akcyjnych podlegają ubezpieczeniom społecznym nie z tytułu bycia wspólnikiem (samo bycie wspólnikiem nie stanowi tytułu ubezpieczeniowego, chyba że jest to jednoosobowa sp. z o.o.), a z innych tytułów (umowy o pracę, umowy zlecenia itd.).

Według art. 13 ustawy systemowej obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu podlegają osoby fizyczne w następujących okresach: osoby prowadzące pozarolniczą działalność, z wyłączeniem osób, o których mowa w pkt 4a i 4b - od dnia rozpoczęcia wykonywania działalności do dnia zaprzestania wykonywania tej działalności, z wyłączeniem okresu, na który wykonywanie działalności zostało zawieszona na

podstawie art. 36aa oraz przepisów ustawy z dnia 6 marca 2018 r. - Prawo przedsiębiorców (pkt 4); wspólnicy jednoosobowych spółek z ograniczoną odpowiedzialnością - od dnia wpisania spółki do Krajowego Rejestru Sądowego albo od dnia nabycia udziałów w spółce do dnia wykreślenia spółki z Krajowego Rejestru Sądowego albo zbycia wszystkich udziałów w spółce, z wyłączeniem okresu, na który wykonywanie działalności przez spółkę zostało zawieszona na podstawie przepisów ustawy z dnia 6 marca 2018 r. - Prawo przedsiębiorców (pkt 4a); wspólnicy spółki jawnej, partnerskiej lub komandytowej - od dnia wpisania spółki do Krajowego Rejestru Sądowego albo od dnia nabycia ogółu praw i obowiązków w spółce do dnia wykreślenia spółki z Krajowego Rejestru Sądowego albo zbycia ogółu praw i obowiązków w spółce, z wyłączeniem okresu, na który wykonywanie działalności przez spółkę zostało zawieszona na podstawie przepisów ustawy z dnia 6 marca 2018 r. - Prawo przedsiębiorców (pkt 4b) (pkt 4a i 4b dodane ustawą z dnia 24 czerwca 2021 roku o zmianie ustawy o systemie ubezpieczenia społecznych oraz niektórych innych ustaw – Dz.U.2021.1621).

Każda osoba objęta obowiązkowo ubezpieczeniami emerytalnym i rentowymi podlega zgłoszeniu do ubezpieczeń społecznych, w terminie 7 dni od daty powstania obowiązku ubezpieczenia. Obowiązek zgłoszenia do ubezpieczeń społecznych osób, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 5 i 10, z zastrzeżeniem ust. 2, należy do tych osób (art. 36 ust. 1, ust. 3, ust. 4 powołanej ustawy).

Wobec braku sporu co do podlegania ubezpieczeniom społecznym brak jest potrzeby szerszego rozwijania tematu również w zakresie podstawy wymiaru składek na te ubezpieczenia.

Na podstawie zaś art. 66 ust. 1 pkt. 1c ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych z dnia 27 sierpnia 2004 roku (tekst jednolity Dz. U. z 2021 rok Nr 1285) osoby spełniające warunki do objęcia ubezpieczeniami społecznymi, które są osobami prowadzącymi działalność pozarolniczą, podlegają obowiązkowi ubezpieczenia zdrowotnego. Przy tym, na podstawie art. 5 pkt 21 ww. ustawy, użyte w ustawie o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych określenie osoby prowadzącej działalność pozarolniczą, oznacza osobę, o której mowa w art. 8 ust. 6 ustawy systemowej. W konsekwencji, art. 5 pkt 21 ustawy o świadczeniach wyraźnie odsyła do ustawy systemowej w zakresie pojęcia osoby prowadzącej działalność pozarolniczą, które precyzuje - jako przepis szczególny - art. 8 ust. 6 ustawy systemowej. Przepis art. 8 ust. 6 ustawy systemowej definiuje osobę prowadzącą pozarolniczą działalność w zakresie zarówno ubezpieczeń społecznych, jak i ubezpieczenia zdrowotnego, co wyraźnie wynika z jego treści. Jako dwie odrębne podstawy uznania danej osoby za osobę prowadzącą pozarolniczą działalność uważa się: w pkt 1) osobę prowadzącą pozarolniczą działalność gospodarczą na podstawie przepisów o działalności gospodarczej lub innych przepisów szczególnych oraz w pkt 4) m.in. wspólnika jednoosobowej spółki z ograniczoną odpowiedzialnością oraz wspólników spółki jawnej, komandytowej lub partnerskiej.

W konsekwencji, wspólnicy spółki jawnej, a także komandytowej, partnerskiej i wspólnicy jednoosobowej spółki z ograniczoną odpowiedzialnością stosownie do treści art. 66 ust. 1 pkt 1 lit. c ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, podlegają obowiązkowi ubezpieczenia zdrowotnego, jako osoby spełniające warunki do objęcia ubezpieczeniami społecznymi, które prowadzą działalność pozarolniczą.

Sąd oczywiście ani ZUS nie rozstrzyga w zakresie ustalenia podlegania ubezpieczeniu zdrowotnemu a jedynie może ustalić wysokość składki na tego rodzaju ubezpieczenie, bowiem takie uprawnienie w myśl art. 109 ust. 1 powołanej wyżej ustawy przysługuje dyrektorowi oddziału wojewódzkiego Narodowego Funduszu Zdrowia.

Zgodnie z przepisem art.82 ust.3 ustawy o świadczeniach z opieki zdrowotnej, jeżeli ubezpieczony, o którym mowa w art. 81 ust. 2z lub 2za, uzyskuje przychody z więcej niż jednego z rodzajów działalności określonych w ust. 5, składka na ubezpieczenie zdrowotne jest opłacana odrębnie od każdego rodzaju działalności, z zastrzeżeniem ust. 4. Wskazać należy, że nie tylko ust. 3 art. 82 ustawy o świadczeniach z opieki zdrowotnej, ale cały ten przepis konsekwentnie odnosi się do przychodów, dlatego - w utrwalonym orzecznictwie sądów powszechnych - przyjmuje się, że dopiero ich osiągnięcie wywołuje skutek w postaci zapłaty składki. Jeżeli zatem powstanie zbieg tytułów,

to obowiązek odprowadzenia składki na ubezpieczenie zdrowotne powstanie z chwilą, gdy z obu tytułów zostanie osiągnięty przychód. W przypadku więc, gdy osoba zarejestruje działalność gospodarczą, lecz nie osiągnie z jej tytułu przychodu, obowiązek zapłaty składki nie powstanie do momentu uzyskania pierwszego przychodu (J. Nowak-Kubiak, B. Łukasik, Ustawa o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, Wolters Kluwer, komentarz do art. 82; wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 7 lipca 2009 r., sygn. akt III AUa 281/09, opubl. Biul. SA Sz 2011/1/144-151; wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 29 stycznia 2014 r., sygn. akt III AUa 823/13 i z dnia 7 grudnia 2017 r., sygn. akt III AUa 469/17 wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 27 października 2020 r., III AUa 1737/19). Konkludując, określenie prawidłowej wysokości składki odwołującego się na ubezpieczenie zdrowotne za okres wskazany w zaskarżonej decyzji wymaga ustaleń faktycznych co do tego, czy płatnik, prowadzący różne rodzaje działalności gospodarczej, poza sporem w tej sprawie rodzaje tytułu do ubezpieczeń społecznych, osiągał przychód z każdej z tych działalności, albowiem tylko wtedy powstanie obowiązek uiszczenia składki na ubezpieczenie zdrowotne od każdego rodzaju takiej działalności.

Kwestią sporną w niniejszej sprawie okazało się ustalenie, czy wnioskodawca J. M. prowadzący jednoosobową działalność gospodarczą i będący jednocześnie współnikiem jednoosobowej spółki z ograniczoną odpowiedzialnością tj. (...) sp. z o.o. z siedzibą w R., jak również współnikiem spółki komandytowej tj. (...) sp. z o.o. sp.k. z siedzibą w R. winien rozliczać składki na ubezpieczenie zdrowotne od podstaw wymiaru wskazanych w treści zaskarżonej decyzji. Odwołujący się twierdził, iż taki obowiązek nie istnieje powołując się przy tym na brak pozyskiwania przychodów z tytułu bycia współnikiem wyżej wymienionych spółek.

Będąc związany stanowiskiem Sądu II instancji Sąd Okręgowy przyjął, iż kryterium ustalenia wysokości składek na ubezpieczenie zdrowotne jest osiąganie przychodu przez odwołującego w ramach prowadzonych spółek. Wobec ustalenia, że przychód został osiągnięty tylko w latach 2016 i 2018 należało przyjąć, że za pozostałe sporne okresy wysokość składek na ubezpieczenia zdrowotne wynosi 0 zł wobec nie osiągnięcia przychodu i z tych względów Sąd orzekł jak w pkt 1 wyroku na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c.

W pozostałym zakresie Sąd Okręgowy w Łodzi w punkcie 2 sentencji wyroku na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. oddalił odwołanie, jako bezzasadne.

Wobec częściowej zmiany zaskarżonej decyzji Sąd zniósł wzajemnie pomiędzy stronami koszty procesu w pkt. 3 wyroku.